

6197'yi Beklerken 6643'ten mi oluyoruz?

Ecz. Ali Yücel SEÇKİ

1839 Tanzimat Fermanından bu yana "BATI" ya dönük yüzümüz; bu aralar "AVRUPA BİRLİĞİ" serüveni ile devam ediyor. Müzakerelerin "ucu açık" olmasına rağmen A.B. ye uyum yasaları yaşantımızı etkilemeyi artırarak sürdürüyor. Başta ekonomi olmak üzere Trafikten-Sağlığa, Tarımdan-Sosyal Güvenliğe, Eğitimden-Milli Güvenliğe... vs. kadar her şey Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde Yasa değişikliğine uğruyor.

6197 Sayılı "Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun" da yapılması gereken değişiklikler Türk Eczacıları Birliği tarafından hazırlanıp Yasa Taslağı olarak Sağlık Bakanlığına verilmişti. (Nüfusa göre Eczane sayısı, 65 yaşta emeklilik, yardımcı eczacılık vs.) Bizler 6197 sayılı yasadaki yapılacak değişikliklerin TBMM'den geçip Yasalaşmasını beklerken; Sağlık Bakanlığı 6643 Sayılı TEB Yasasını ortadan kaldıran çerçeve Yasa Taslağını tartışmaya açtı. Taslağın içeriği ile ilgili çok şey söylenip yazılabilir. Ancak bizler için can alıcı olduğunu düşündüğümüz birkaç tespitimiz şöyle:

1. "Sağlık Meslek Mensupları Birliği Kanun Tasarısı Taslağı" Sağlık Bakanlığı tarafından Avrupa Birliğine uyum Yasaları gerekçe gösterilerek hazırlandı. Oysa AB'de tüm Sağlık Meslek Mensupları Birliğini içine alan böyle bir çerçeve yasa bulunmamaktadır. Her Meslek Birliğinin kendi örgütlenme gereksinmelerine uygun yasa vardır. Doğru olanı da budur. Bu çerçeve Yasa Taslağı içerisine (Doktor, Diş Hekimi, Eczacı, Veteriner, Hemşire, Fizyoterapist, Medikalci... vs.) 26 civarında meslek girmektedir. Bu mesleklerin sağlık alanında hizmet veriyor olmaları, aynı gereksinim içinde örgütlenmeleri anlamına gelmez. Ayrıca Türk Eczacıları Birliğinin mesleğimizi ve birliğimizi çok iyi tanımlayan bir yasası zaten var.

2. Kanun Taslağı T.C. Anayasasının Meslek Birliklerinin örgütlenmelerini tanımlayan 135. maddesinin ruhuna aykırıdır. 135. maddede mesleklerin gereksinimlerine uygun örgütlenmeleri istenmektedir. Dolayısıyla tasarıda daha demokratik, daha özerk bir birlik yapısı düşünülmeli idi.

3. Kanun Taslağının Avrupa Birliği standartları çerçevesinde hazırlandığı ifade edilmesine rağmen; birlikler, Sağlık Bakanlığının bir alt birimi konumuna getirilmektedir. Oysa amaç özgürlüklerin ve demokratik örgütlenmenin önünü açmak olmalı idi. Avrupa Birliği demokrasileri güçlerini, sivil toplum ve meslek örgütlerinin demokratik, özerk, eşitlikçi ve yaygın olmasından almaktadırlar.

4. Yasa Tasarısı Taslağı çerçeve olunca içeriğinde bir çok mesleği kapsıyor, ve ECZACI adı bir kez geçiyor. Madde 32 "Bu Yasa yürürlüğe girdiğinde 6643 Sayılı TEB Yasası yürürlükten kalkar" diyor. Adeta TEB yasası ile birlikte eczacılığın da yok olacağını mesajını veriyor.

5. Yasa Tasarısı Taslağının 10-a ve 18-f maddeleri: "Odalar ve Birlikler üyelerinin kullanacakları tabela örneğini tespit eder" diyor. Tabela ile ilgili bu kadar detaylı yetkiler verilirken asıl olması gereken ilaç-eczacılık ve halk sağlığı ile ilgili hiçbir görev ve yetki tanımlanmış değil.

Daha tehlikeli olan:

- Eczacı Odaları ile Türk Eczacıları Birliğinin yetkileri kısılarak, işlevsiz hale getirilmekte ve muvazaalı eczanelerin önü açılmaktadır. Taslakta "üye iş yerini açtıktan bir ay sonra odaya kaydını yapar" diyor. Muvazaalı eczane açıldıktan sonra tespiti çok zordur ve bu yasa ile artacağı muhakkaktır.
- Türk Eczacıları Birliğinin Sosyal Güvenlik Kurumları ile sözleşme yapma yetkisi elinden alınıyor. Son yıllarda Türk Eczacıları Birliğinin tek sözleşme ile kurumlara ilaç vermeyi sağlama görevi tartışmalı hale getirilmiştir.

Yan sayfada Türk Eczacıları Birliği Yüksek Haysiyet Divanı eski üyesi sayın Ecz. Mahmut SÖNMEZ'den alınan **REKABET KURULU KARARI** olan bir belge sunuluyor. Lütfen dikkatle okuyunuz.

2000 yılında Bursa, Karacabey Kaymakamlığı Eczacıların %5'den fazla iskonto yapmadıkları için Türk Eczacıları Birliği'ni Rekabet Kuruluna şikayet ediyor. Rekabet Kurulu şikayeti: "Türk Eczacıları Birliği bu yetkiyi 6643 sayılı yasadan alıyor" gerekçesi ile red ediyor. Şimdi yeni yasa taslağında Türk Eczacıları Birliği'ne bu yetki verilmiyor. 2004 yılında Rekabet Kurulu Başkanı yaptığı bir açıklama sırasında söz eczane iskontolarından açılınca: "Türk Eczacıları Birliği, eczacıların üzerinde koruyucu bir şemsiye gibi duruyor. Eczacılar belirlenen iskonto dışında fazla iskonto yapamıyor. Aslında bu, rekabetin engellenmesidir" diye ilginç bir eklemede bulunuyor.

6197'yi Beklerken 6643'ten mi oluyoruz?

ŞİMDİ

A- Ecza Koop.ları batırdık. Hangi gerekçe ile olursa olsun 22.000 eczacı Ecza Koop.lara sahip çıkamadık. Oysa Ecza Koop'lar bizim fırtınalı günlerde sığınabileceğimiz GÜVENLİK LİMANLARIMIZ idi. Koop'ların Pazar payı %33'lerden %10'lara indi. Unutmayalım Üyesi olsun veya olmasın Ecza Koop'lar tüm eczacılara artı değer yaratıyor. Depoların eczaneler ile ilgili iskontolarında Koop'lar denge unsurudurlar. Koop'ların yarattığı rekabetten tüm eczacılar nasibini almaktadır. Koop'ların bulunduğu - bulunmadığı bölgelerde depo sirkülerine dikkatlice bakıldığında aradaki fark ortaya çıkacaktır.

B- 2004 yılı içinde Türk Eczacıları Birliğinin: "Reçete Kontrol Ünitesi" ile "Ayaktan Reçetelerin Üst limit çerçevesinde dağılımı" projeleri Maliye Bakanlığı tarafından iptal edildi. Böylece sermayenin kar amaçlı yatırım yapabileceği alanlar açıldı.

C- Sağlık Bakanlığınca hazırlanan Sağlık Meslek Mensupları Birliği Kanun Tasarısı Taslağı ile Türk Eczacıları Birliğinin sözleşme yapma yetkisi elinden alınıyor.

Unutmamalı ki Avrupa Birliği ile ilgili yasal değişiklikler yapılırken 2003 2004 yıllarında Kopenhag siyasi kriterleri hedef alınmıştı. 2005 yılından itibaren Maastrich ekonomik kriterleri tartışılacak ve uygulanacaktır. Bu kriterler doğrultusunda yapılacak olan yasal değişiklikler ekonominin tüm alanlarında olduğu gibi sağlık, ilaç ve eczacılıktaki hedef SERBEST PİYASA mantığı olacaktır. Sermayenin ekonomik kriterlerden anladığı, rahat hareket edebilme alanının yaratılmasıdır.

Türkiye'de ilaç tüketimi kişi başına 60 Dolar civarında iken, AB ortalaması 120-130 Dolar arasındadır. Sermaye bu pazarı ele geçirme adına her türlü çabanın içine girecektir. (İlaçta reklam, OTC, uzaktan ilaç satışı, kendi kendini tedavi, Veri İmtiyazı vs.) Tüm bu gelişmeleri üst üste koyduğumuzda tehlike büyüyor. Bir süre sonra üretici firmalardan istenmesi gereken rekabet (iskonto) eczanelerden istenebilir. Sosyal Güvenlik Kuruluşları Türk Eczacıları Birliğini aradan çıkararak en fazla Iskontoyu yapan eczaneler ile sözleşme yapmak isteyebilir. Ve bu rekabete "bana bir şey olmaz" diyen en zengin eczacımız en fazla 3 yıl dayanabilir. İşte şimdi ifade etmekten korktuğumuz zincir eczaneler o zaman gündeme gelebilir. Önümüzdeki günler meslek adına mücadele gerektiren sıkıntılı günler olacak gibi görünüyor. Bu açık ve net. Son söz: Bu taslağın yasallaşmasını engellemek için 22.000 eczacı tüm demokratik refleksini kullanmalıdır.

Sadece bu Yasa Taslağı ile ilgili değil önümüzdeki günlerde gündeme gelecek meslek alanını daraltacak tüm konularda hepimizin aynı duyarlılık içinde olmamız gerekmektedir.

GELECEĞİMİZİ MÜCADELELER BELİRLEYECEKTİR.

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/C G.-00/1 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 00-8/72-34
Karar Tarihi : 24.02.2000

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan: Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU.

Üyeler: Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖR: E.Cenk GÜLERGÜN

C- ŞİKAYET EDEN: Karacabey Kaymakamlığı (Bursa)

D- HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILAN: Türk Eczacıları Birliği

Farabi Sk., No: 35 06690 Çankaya/ANKARA

E- DOSYA KONUSU: Türk Eczacıları Birliği bünyesinde alınan bir karar uyarınca, resmi kurumlara yapılan ilaç satışlarında eczaneler tarafından aynı oranda iskonto uygulanması.

F- İDDIALARIN ÖZETİ: Karacabey İlçesindeki resmi kurumların ilaç gereksinimlerini karşılamak amacıyla eczanelerden alınan tekliflerde, etiket fiyatından %5 oranında iskonto yapılabileceğinin, bu oranın Türk Eczacıları Birliği'nin aldığı bir kararla belirlendiğinin, bu orandan farklı bir oranda iskonto yapılamayacağını belirttiği ve bu durumun rekabeti kısıtlayıcı olduğu.

G- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 6.1.2000 tarih, 35 sayılı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 9.1.2000 tarih, D1/1/E.C.G.-00/1 sayılı İlk İnceleme Raporu, 17.2.2000 tarih, REK.0.05.00.00/6 sayılı Başkanlık önergesi ile 00-8 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H- RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: Resmi kurumlara yapılan ilaç satışlarında eczanelerin ortak bir oranda iskonto uygulamasının, 6643 sayılı "Türk Eczacıları Birliği Kanunu"nun Türk Eczacıları Birliği'ne (TEB) verdiği görevlerden birisi doğrultusunda TEB ile Maliye Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde olması nedeniyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında incelenemeyeceği düşünülmektedir.

I- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME: Dosya konusu şikayet başvurusunda; Karacabey İlçesindeki eczanelerin, resmi kurumların ilaç alımlarına yönelik verdikleri tekliflerde ortak bir oranda (%5) iskonto uyguladığı ve bu ortak davranışın TEB'in aldığı bir karar doğrultusunda oluşturduğu hususlarına yer verilerek bu durumun rekabeti sınırlayıcı olduğu ileri sürülmüştür.

6643 sayılı "Türk Eczacıları Birliği Kanunu"nun 1 inci maddesine göre, TEB; eczacıların ortak gereksinimlerini karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, eczacılığın genel çıkarlara uygun olarak gelişmesini sağlamak, eczacıların birbiri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak amacıyla kamu kurumu niteliğinde kurulmuştur. Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca, mesleğini serbest olarak sürdüren veya özel kuruluşlarda eczacılıkla ilgili hizmetlerde çalışacak eczacıların işe başlamadan önce buldukları ilin eczacı odasına kaydolmaya ve üyelik ödevlerini yerine getirmeye mecbur olduğu belirtilmiştir.

6643 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesinde, TEB Merkez Heyeti'nin görevleri sayılmaktadır. Söz konusu maddenin (j) bendi aynen, "Eczanelerden sağlık hizmeti satın alacak bütün kamu ve özel kurum ve kuruluşlarla anlaşmalar yapmak, imzalanan protokole uygun tip sözleşmeleri bastırarak ve belirleyeceği bedel karşılığı eczanelere dağıtmak" şeklindedir. Bu ifadeden, özel ve resmi kuruluşlara yapılacak ilaç satışı koşullarının, TEB ve ilgili resmi veya özel kurumun yapacağı anlaşma ile şekilleneceği anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle, eczane satışlarının önemli bir kısmını oluşturan "kurumlara yapılan ilaç satışlarında", eczanelerin uygulayacağı koşulların esasların belirlenmesinde, eczaneleri temsilen TEB'in anlaşmanın taraflarından biri olacağı hükme bağlanmıştır. Bu doğrultuda, Maliye Bakanlığı ile TEB Merkez Heyeti arasında bir protokol düzenlenmekte ve kurumlara eczanelerin yaptığı anlaşmalar ise bu protokol çerçevesinde yapılmaktadır.

Maliye Bakanlığı ile TEB Merkez Heyeti arasında düzenlenen protokole; uygulanacak iskonto oranı (%5) dahil olmak üzere satışa ilişkin teknik ayrıntılar, sözleşmenin feshini gerektiren filler ve ilgili kurumların ödeme zamanı gibi hususlara düzenleme getirilmiştir. Bu noktada, Karacabey İlçesi Kaymakamlığından alınan şikayet başvurusuna konu olan iskonto hususunun, Maliye Bakanlığı ile TEB arasında düzenlenen protokol çerçevesinde yapılan anlaşmalar sonucunda ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, resmi kurumlara yapılan satışlarda ortak bir iskonto oranı uygulaması, 6643 sayılı "Türk Eczacıları Birliği Kanunu"nda TEB Merkez Heyeti'ne verilen bir görevin yansması olup 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi anlamında bir teşebbüs birliği kararının uzantısı olarak kabul edilmemiştir.

J- SONUÇ: Eczanelerin resmi ve özel kurum ve kuruluşlara satışlarında ortak bir oranda iskonto uygulamasının, 6643 sayılı "Türk Eczacıları Birliği Kanunu"nda Türk Eczacıları Birliği (TEB) Merkez Heyeti'nin görevleri arasında sayılan bir husus doğrultusunda TEB ile Maliye Bakanlığı arasında düzenlenen protokolden kaynaklandığı, bu nedenle şikayet konusuna ilişkin ön araştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.